

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
ของประชาชน ในเขตตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
Factors associated with preventive behaviors for Coronavirus disease 2019
among people in Pamiang sub-district, Doisaket district,
Chiang Mai province.

สุกัญญา โคตรอาษา^{1*}

Sukunya Kotarsa^{1*}

¹ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านห้วยหม้อ(สมเด็จ) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ 50220

¹ Ban Huai Mo (Somdej) Subdistrict Health Promoting Hospital, Doisaket District Public Health Office,
ChiangMai Province, 50220

*Corresponding author E-mail: Sukunya_inthchai@hotmail.com

บทคัดย่อ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคที่มีการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว พฤติกรรมในการป้องกันโรครวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาการส่งเสริมพฤติกรรมในการป้องกันโรค วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในเขตตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง ศึกษาจากตัวอย่างประชาชนเขตตำบลป่าเมี่ยง 327 คน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เก็บข้อมูลแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในระดับดี ร้อยละ 96.64 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยง ($\beta=.203, p<.001$) ความรู้ ($\beta=.196, p<.001$) ทักษะคิด ($\beta=.156, p=.008$) การรับรู้ประโยชน์ ($\beta=.134, p=.029$) ช่องทางการรับข่าวสาร ($\beta=.119, p=.012$) และสถานภาพสมรส ($\beta=.105, p=.023$) สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรม ในการป้องกันโรคของประชาชน ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ได้ร้อยละ 33.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Adjusted $R^2=.332$) โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคมากที่สุด ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยง ($\beta=.203, p<.001$) ดังนั้นการพัฒนาการส่งเสริมพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ควรมีการพัฒนาให้ประชาชนมีความตระหนักถึงการรับรู้ของโรคและการเพิ่มช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและทันทั่วถึง รวมทั้งการเพิ่มการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติในการป้องกันโรคได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : พฤติกรรมป้องกันโรค, ป้องกันโรค, โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

Abstract

Coronavirus disease 2019 is a rapidly spreading disease. The preventive behaviors including related factors were important to the development of preventive behavior's promotion. This research aimed to study preventive behaviors and factors that associated with preventive behaviors with Coronavirus disease 2019 among people in Pamiang sub-district, Doisaket district, Chiang Mai province. An Cross-sectional analytical study was conducted in 327 samples. The samples were selected by stratified random sampling. Data was collected by using a questionnaire. The data were analyzed using descriptive statistics and stepwise multiple regression analysis.

The results revealed that people had a high level (good behavior level) at 96.64%. The relative factors to the preventive behaviors for Coronavirus disease 2019 include perceived barriers ($\beta = .203$, $p < .001$), knowledge ($\beta = .196$, $p < .001$), attitudes ($\beta = .156$, $p = .008$), perceived benefits ($\beta = .134$, $p = .029$), channel ($\beta = .119$, $p = .012$), and marital status ($\beta = .105$, $p = .023$). They were able to explain predict 33.20% of the variation in preventive behaviors among people (Adjusted $R^2 = .332$). Perceived barriers were the most influential factor affecting to Coronavirus disease 2019 preventive behaviors ($\beta = .203$, $p < .001$). The development of behavioral promotion for disease prevention among people should considerably increases aware of the disease awareness, Add channel to receive information in a timely manner, including increase participation in all sectors to encourage sustainable practices of preventing the Coronavirus disease 2019.

Keywords: Preventive behaviors, Prevention Disease, Coronavirus disease 2019

บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ถือเป็นโรคอุบัติใหม่ เริ่มมีการระบาดจากเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน และกระจายไปทั่วโลก เป็นหนึ่งในตระกูลโคโรนาไวรัส เช่นเดียวกับโรคซาร์ส (Severe Acute Respiratory Syndrome: SARS) และโรคเมอร์ส (Middle East Respiratory Syndrome: MERS) ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่ามีผู้ติดเชื้อทั่วโลก 284 ล้านคน และเสียชีวิตกว่า 5 ล้านคน (WHO, 2022) ในประเทศไทยมีการระบาดของโรคเป็นอันดับที่ 18 ของโลก พบผู้ติดเชื้อสะสม 2.6 ล้านคน เสียชีวิต 21,647 คน (กรมควบคุมโรค, 2565) จังหวัดเชียงใหม่ พบผู้ติดเชื้อสะสม 37,041 คน เสียชีวิต 216 คน (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่, 2565) อำเภอดอยสะเก็ด พบผู้ติดเชื้อสะสม 327 คน และตำบลป่าเมี่ยง 369 คน ไม่พบผู้เสียชีวิต (ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันโรคอำเภอดอยสะเก็ด, 2565) โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ถือเป็นโรคอุบัติใหม่ที่มีความซับซ้อน ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และสังคม องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นโรคติดต่ออันตราย ในลำดับที่ 14 (WHO, 2022) โดยกำหนดแนวทางในการดำเนินการเฝ้าระวังคัดกรองและป้องกันโรคทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการเฝ้าระวังในชุมชนผ่านการให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการป้องกันส่วนบุคคล การดูแลตนเองและคนในครอบครัวอย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการควบคุมโรคเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ติดเชื้อแพร่ไปยังบุคคลอื่น และป้องกันตนเองจากเชื้อโรคของประชาชน

ตำบลป่าเมี่ยงมีประชาชนอาศัยอยู่จำนวน 2,231 คน ได้ดำเนินการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงพบการระบาดอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส ความรู้ ความเชื่อ และการรับรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในการป้องกันโรค (ณัฐวรรณ คำแสน, 2564; สุภาภรณ์ วงธิ, 2564; พงษ์ศักดิ์ เสือมาก, 2554; ผ่องศรี พูลทรัพย์ และคณะ, 2558) โดยการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงรับรู้ความรุนแรง รับรู้ประโยชน์ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้น (Becker, 1974) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนควรมีพฤติกรรมในการป้องกันและควบคุมโรคที่ถูกต้อง เหมาะสมเพื่อที่จะร่วมด้วยช่วยกันในการเฝ้าระวังและป้องกันโรค ดังนั้น การป้องกัน เฝ้าระวังและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยอาศัยความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่ทุกระดับทุกภาคส่วนในการปฏิบัติพฤติกรรมที่ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคจะทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ผู้วิจัยจึงได้ประยุกต์ใช้แบบแผนความเชื่อทางสุขภาพ (Health Belief Model) เข้ามาศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในเขตตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนารูปแบบการจัดทำกระบวนการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อลดการระบาดของโรค และลดผลกระทบต่างๆ ที่ตามมาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในเขตตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในเขตตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional analytical study) โดยศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในเขตตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชาชนในเขตตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2,231 คน จากจำนวนทั้งหมด 6 หมู่บ้าน มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ตัวอย่าง ใช้ตัวอย่างจำนวน 6 หมู่บ้าน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูป Kreicie & Morgan (ธีรภูมิ เอกะกุล, 2543) ได้ตัวอย่างจำนวน 327 คน ในการศึกษาการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้ทฤษฎีแบบใช้ความน่าจะเป็น (probability sampling) โดยใช้การเลือกตัวอย่างแบบสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กระจายขนาดตัวอย่างตามสัดส่วนของประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน ขั้นตอนที่ 1 แบ่งประชากรเป็นชั้นภูมิ โดยใช้พื้นที่อยู่อาศัยของประชากรเป็นตัวแบ่งชั้นภูมิ ขั้นตอนที่ 2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิตามสัดส่วน ขั้นตอนที่ 3 ทำการสุ่มแต่ละชั้นภูมิตามจำนวนที่กำหนดไว้ ดังนั้น หมู่ที่ 1 ประชากร 123 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 18 คน หมู่ที่ 2 ประชากร 446 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 65 คน หมู่ที่ 3 ประชากร 354 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 52 คน หมู่ที่ 4 ประชากร 598 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 88 คน หมู่ที่ 5 ประชากร 469 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 69 คน และหมู่ที่ 6 ประชากร 241 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 35 คน โดยมีเกณฑ์คัดเข้า คือ

กลุ่มตัวอย่างมีอายุ 18 ปีขึ้นไป สามารถอ่านออกเขียนภาษาไทยได้ และสมัครใจและยินยอมเข้าร่วมการวิจัย และเกณฑ์คัดออก คือ ไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ทำการศึกษาวิจัยในช่วงการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามผู้ศึกษาประยุกต์ขึ้น จากแบบสอบถามของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรม ประยุกต์จากแนวคิดแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Belief Model) (Becker,1974) โดยครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาแบ่งออกเป็น 5 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ ช่องทางการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประวัติการป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และประวัติการได้รับวัคซีนโควิด-19 จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง (สุภาภรณ์ วงธิ,2564; บงกช โมระสกุล,2564; และณัฐวรรณ คำแสน,2564) จำนวน 15 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนน คือ ถูก ได้รับ 1 คะแนน และผิด ได้รับ 0 คะแนน การแปลผลคะแนนความรู้ โดยแบ่งตามเกณฑ์ของ Absolute scale (สุภาภรณ์ วงธิ,2564) ดังนี้ ความรู้ดี (10-15 คะแนน) ความรู้ปานกลาง (5-9 คะแนน) และความรู้น้อย (0-4 คะแนน)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้วิจัยได้ประยุกต์ขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง(สุภาภรณ์ วงธิ,2564; ดริญชนก พันธุ์สุมา พร้อมคณะ,2564) จำนวน 10 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนน คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 5 คะแนน เห็นด้วย ให้ 4 คะแนน และไม่แน่ใจ ให้ 3 คะแนน ไม่เห็นด้วย ให้ 2 คะแนน ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 1 คะแนน การแปลผลคะแนนทัศนคติ โดยแบ่งตามเกณฑ์ของ Absolute scale (สุภาภรณ์ วงธิ,2564) ดังนี้ ทัศนคติระดับดี (34-50 คะแนน) ทัศนคติระดับปานกลาง (17-33 คะแนน) และทัศนคติระดับน้อย (1-16 คะแนน)

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง (สุภาภรณ์ วงธิ,2564) ประกอบด้วย 4 ด้าน ด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยง จำนวน 4 ข้อ ด้านการรับรู้ ความรุนแรงของโรค จำนวน 3 ข้อ ด้านการรับรู้ประโยชน์ จำนวน 3 ข้อ และด้านการรับรู้อุปสรรค จำนวน 4 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนน ดังต่อไปนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 5 คะแนน เห็นด้วย ให้ 4 คะแนน ไม่แน่ใจ ให้ 3 คะแนน ไม่เห็นด้วย ให้ 2 คะแนน และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 1 คะแนน การแปลผลคะแนนการรับรู้ โดยแบ่งตามเกณฑ์ของ Absolute scale (สุภาภรณ์ วงธิ,2564) ดังนี้ การรับรู้ในระดับดี (48-70 คะแนน) การรับรู้ในระดับปานกลาง (24-47 คะแนน) และการรับรู้ในระดับน้อย (1-23 คะแนน)

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง (สุภาภรณ์ วงธิ,2564) จำนวน 10 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนน ประจำ ให้ 5 คะแนน บ่อย ให้ 4 คะแนน นานๆครั้ง ให้ 3 คะแนน บางครั้ง ให้ 2 คะแนน และไม่เคย ให้ 1 คะแนน การแปลผลคะแนนพฤติกรรม โดยแบ่งตามเกณฑ์ของ Absolute scale (สุภาภรณ์ วงธิ,2564) ดังนี้ พฤติกรรมการป้องกันระดับดี (34-50 คะแนน) พฤติกรรมการป้องกันระดับปานกลาง (17-33 คะแนน) และพฤติกรรมการป้องกันระดับน้อย (1-16 คะแนน)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม มาทำการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ผ่านผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์แบบสอบถามจากงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อ

เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดสุโขทัย (สุภาพรณ์ วงษ์, 2564) แบบทดสอบความรู้, ทักษะ, การรับรู้, และพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความเที่ยงของแบบสอบถาม 0.63, 0.71, 0.83, และ 0.80 ตามลำดับ และได้นำไปทดลองกับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแอลฟาของครอนบาชของแบบสอบถาม ทักษะ, การรับรู้, และพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม 0.81, 0.75, และ 0.86 ตามลำดับ และความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (KR20) เท่ากับ 0.72

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม

การวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยเกี่ยวกับมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ กระทรวงสาธารณสุข หมายเลข REC No.CM 27/2565 เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2565

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่าง 327 คน เก็บข้อมูลระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2565 ถึง กุมภาพันธ์ 2566 ผู้วิจัยได้มีการประชุมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (ผู้ช่วยวิจัย) ที่ร่วมงานเก็บข้อมูล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์วิธีการเก็บข้อมูล การใช้แบบสอบถามเพื่อสัมภาษณ์ และรายละเอียดในแบบสอบถาม เมื่อผู้ช่วยวิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้มีการชี้แจงวัตถุประสงค์และการพิทักษ์สิทธิแก่กลุ่มตัวอย่าง เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมในการเข้าร่วมวิจัย จึงได้มีการลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย โดยทำการสัมภาษณ์ตามข้อคำถามในแบบสอบถามและบันทึกคำตอบลงในแบบสอบถาม ใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที และตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีสถิติที่ใช้ ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในเขตตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยมีการตรวจสอบความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีค่าองค์ประกอบความแปรปรวน (Variance Inflation Factor: VIF) อยู่ระหว่าง 1.088-2.233 และตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นอิสระต่อกัน เนื่องจากค่า Tolerance อยู่ระหว่าง 0.448-0.919 (อภิวดี อินทเจริญ และคณะ, 2564)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 66.40 ช่วงอายุ 54-71 ปี ร้อยละ 45.60 การศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 42.20 สถานภาพสมรส ร้อยละ 65.10 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 0 – 10,000 บาท ร้อยละ 93.00 อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 49.20 ช่องทางในการรับข้อมูลข่าวสาร ส่วนใหญ่ได้รับจากสื่ออินเทอร์เน็ต ร้อยละ 28.59 กลุ่มตัวอย่างมีประวัติการป่วยโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 ส่วนใหญ่ไม่เคยป่วย ร้อยละ 64.20 และได้รับวัคซีนโควิด-19 2 เข็ม ร้อยละ 56.00

2. ความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 พบว่าส่วนใหญ่มีความรู้ระดับดี ร้อยละ 98.50 รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ 1.50

3. ทศนคติเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่าส่วนใหญ่มีทศนคติในระดับระดับดี ร้อยละ 94.20 รองลงมาในปานกลาง ร้อยละ 5.80

4. การรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 53.83 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ร้อยละ 94.80 และระดับปานกลาง ร้อยละ 5.20 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยง ระดับดี ร้อยละ 99.39 และระดับปานกลาง ร้อยละ 0.61 ด้านการรับรู้ความรุนแรงของโรค ระดับดี ร้อยละ 96.33 และระดับปานกลาง ร้อยละ 0.67 ด้านการรับรู้ประโยชน์ ระดับดี ร้อยละ 99.39 และระดับปานกลาง ร้อยละ 0.61 ด้านการรับรู้อุปสรรค ระดับปานกลาง ร้อยละ 69.72 ระดับดี ร้อยละ 24.46 และระดับน้อย ร้อยละ 5.81

5. พฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยรวมค่าเฉลี่ย 43.62 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในระดับดี ร้อยละ 96.64 รองลงมาในระดับปานกลาง ร้อยละ 3.36

6. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 โดยการใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยง ($\beta=.203$ $p<.001$) ความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ($\beta=.196$, $p<.001$) ทศนคติเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ($\beta=.156$, $p=.008$) การรับรู้ประโยชน์ ($\beta=.134$, $p=.029$) ช่องทางการรับข่าวสาร ($\beta=.119$, $p=.012$) และสถานภาพสมรส ($\beta=.105$, $p=.023$) สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรม ในการป้องกันโรคของประชาชน ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ได้ร้อยละ 33.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Adjusted $R^2=.332$) โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคมามากที่สุด ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยง ($\beta=.203$, $p<.001$) ดังแสดงในตารางที่ 1 และสามารถสร้างสมการทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 ในรูปแบบคะแนนดิบ ดังนี้

พฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 = $11.504 + 0.871$ (สถานภาพสมรส) + 0.731 (ช่องทางการรับข่าวสาร) + 0.665 (ความรู้) + 0.656 (การรับรู้โอกาสเสี่ยง) + 0.551 (การรับรู้ประโยชน์) + 0.219 (ทศนคติ) จากสมการ แสดงว่า สถานภาพ ช่องทางการรับข่าวสารสื่ออินเทอร์เน็ต ความรู้ การรับรู้โอกาสเสี่ยง การรับรู้ประโยชน์ และทศนคติ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยเท่ากับ 0.871, 0.731, 0.665, 0.656, 0.551 และ 0.219 หมายความว่า เมื่อตัวแปรอิสระอื่นคงที่ ประชาชนตำบลป่าเมี่ยงมีสถานภาพสมรสมีผลให้คะแนนพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 ของสถานภาพสมรสมากกว่าสถานภาพอื่น 0.871 คะแนน ช่องทางการรับข่าวสารสื่ออินเทอร์เน็ตมากกว่าช่องทางอื่น 0.731 คะแนน ความรู้ เพิ่มขึ้น 1 คะแนน คะแนนพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 จะเพิ่มขึ้น 0.665 คะแนน การรับรู้โอกาสเสี่ยง เพิ่มขึ้น 1 คะแนน คะแนนพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 จะเพิ่มขึ้น 0.656 คะแนน การรับรู้ประโยชน์ เพิ่มขึ้น 1 คะแนน คะแนนพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 จะเพิ่มขึ้น 0.551 คะแนน และ ทศนคติ เพิ่มขึ้น 1 คะแนน คะแนนพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 จะเพิ่มขึ้น 0.219 คะแนน

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อโคโรนา 2019

ตัวแปรทำนาย	b	Beta	t	P value
สถานภาพสมรส (โสด เป็นกลุ่มอ้างอิง)	0.871	0.105	2.279	0.023*
ช่องทางการรับข่าวสาร (สื่ออินเทอร์เน็ต (สื่อโทรทัศน์ เป็นกลุ่มอ้างอิง)	0.731	0.119	2.522	0.012*
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	0.665	0.196	3.517	<0.001**
ทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	0.219	0.156	2.657	0.008*
การรับรู้ประโยชน์	0.551	0.134	2.190	0.029*
การรับรู้โอกาสเสี่ยง	0.656	0.203	3.404	<0.001**
Constant = 11.504 R square = 0.347 Adjusted R square = 0.332				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

วิจารณ์ผล

1. พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 96.60 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของดรญชนก พันธุ์สุมา (2564) ศึกษาความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันโควิด 19 ของประชาชนในตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ที่พบว่าประชาชนมีพฤติกรรมการป้องกันโรคในระดับดี เนื่องจากช่วงเกิดการระบาดได้มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลการป้องกันตนเองอย่างทั่วถึง และมีการรายงานถึงยอดผู้ป่วยและผู้เสียชีวิต ซึ่งถือว่าการเน้นย้ำให้เห็นถึงความรุนแรงของโรคให้ประชาชนมีพฤติกรรมการป้องกันตัวให้ปลอดภัยจากโรค (ปิยะนันท์ เรือนคำ และคณะ, 2565)

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในเขตตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

- สถานภาพ มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 โดยพบว่า สัดส่วนของสถานภาพสมรสคู่ มีพฤติกรรมที่ดีต่อการป้องกันโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 มากกว่าสถานภาพโสด และหม้าย/หย่า/แยก สอดคล้องกับของ ปิยะนันท์ เรือนคำ และคณะ (2565) พบว่าสถานภาพเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อการรับรู้และการปฏิบัติเพื่อสุขภาพที่ดี อาจเนื่องมาจากสถานภาพสมรสอาจมีความรับผิดชอบสูงกว่า เช่นการทำงานเลี้ยงดูครอบครัว ทำให้ต้องมีความเคร่งครัดในการดูแลตนเองทั้งที่ทำงานและที่บ้าน และอาจจะได้รับการให้คำปรึกษาซึ่งกันและกันเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อโคโรนา 2019

- ช่องทางการรับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลเกี่ยวกับโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 ผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต/สื่อออนไลน์ มากที่สุด รองลงมาคือสื่อโทรทัศน์ ซึ่งให้เห็นถึงความสำคัญในการใช้อินเทอร์เน็ต/สื่อสังคมออนไลน์ เป็นช่องทางที่ประชาชนสามารถรับข้อมูลข่าวสารในการส่งเสริมความรู้รอบด้านทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ (ดรญชนก พันธุ์สุมา และคณะ, 2564) และเป็นการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ประชาชนได้รวดเร็วและทั่วถึงทันทั่วถึง ซึ่งเป็นการเพิ่มความตระหนักและกระตุ้นให้ประชาชนร่วมมือปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคระบาดได้อย่างถูกต้อง แต่การได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์

ยังต้องมีการกรองข้อมูลให้ถูกต้อง เนื่องจากบางข้อมูลเป็นข้อมูลไม่ถูกต้อง เพราะอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิด (ปิยะนันท์ เรือนคำ และคณะ, 2565)

- **ความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019** เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะนันท์ เรือนคำ และคณะ (2565) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชากรผู้ใหญ่ : กรณีศึกษา เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร พบว่าความรู้สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เนื่องจากความรู้เป็นปัจจัยพื้นฐานและก่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติพฤติกรรมของบุคคลทำให้ความรู้ที่ถูกต้องเป็นสิ่งที่กระตุ้นการรับข้อมูลเกี่ยวกับโรคติดต่อและยังเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมการป้องกันโรคต่างๆ (Pathman et al, 2018; Liu et al, 2016; Dirawan et al.,2015; ตรีญชนก พันธุ์สุมา และคณะ,2564) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ แผลมโธสง (2559) ศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจของผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในศูนย์เด็กเล็ก กรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้มีอิทธิพลในการทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรค เชื่อว่า การที่ประชาชนจะแสดงพฤติกรรมใดๆนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆประการ ซึ่งความรู้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะส่งผลต่อการปฏิบัตินั้นได้ (Becker,M.H.,1974) เนื่องจากความรู้เป็นสิ่งที่เกิดจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า อบรม หรือประสบการณ์ที่สั่งสมมา

- **ทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019** พบว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศริย์ ปัญญาวรรณ และคณะ (2565) ศึกษาทัศนคติ ความตั้งใจ และพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด 19 ของพยาบาลในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่าทัศนคติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด 19 เนื่องจากการใส่และถอดอุปกรณ์ป้องกันร่างกายการป้องกันโรคโควิด 19 และการทำความสะอาดมืออย่างถูกวิธี เมื่อมีทัศนคติที่ดีต่อโรคโควิด 19 จะมีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากโรคมามากขึ้น

- **การรับรู้ประโยชน์เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019** มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชาติ อินทเจริญ และคณะ (2564) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองคอหงส์ จังหวัดสงขลา พบว่า การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคของประชาชน เนื่องจากเป็นโรคอุบัติใหม่ทำให้ข้อมูลข่าวสารมีมาก ช่วยกระตุ้นให้ประชาชนได้มีการรับรู้ผลกระทบของโรค รับรู้ถึงการปฏิบัติพฤติกรรมที่ถูกต้องที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการลดโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค (Becker,M.H.,1974; สุภาภรณ์ วงธิ, 2564; ประเทือง ฉ่ำน้อย,2559)

- **การรับรู้โอกาสเสี่ยงเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019** เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฐานิตา พึ่งฉิ่ง และคณะ (2562) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อในนักเรียนจำอากาศ พบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อของนักเรียนจำอากาศ และมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ในตับ ที่เชื่อว่าการรับรู้จะมีผลโดยตรงต่อความพร้อมที่จะปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันโรค (สุวัฒน์ศิริ แก่นทราย,2558)

สรุปผล

พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชน ในเขตตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี และพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีจำนวน 6 ปัจจัย ได้แก่ สถานภาพสมรส ช่องทางการรับข่าวสาร (สื่ออินเทอร์เน็ต)

ทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้โอกาสเสี่ยง โดยสามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยพบว่า สถานภาพสมรส ช่องทางการรับข่าวสาร (สื่ออินเทอร์เน็ต) ความรู้ ทัศนคติ การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้โอกาสเสี่ยง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพิจารณาแนวทางการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการเข้าถึงบริการ (สื่ออินเทอร์เน็ต) แก่ประชาชนส่วนใหญ่ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลอย่างทั่วถึงและถูกต้อง รวมทั้งมีแนวทางการป้องกัน ควบคุม เฝ้าระวังโรคได้ง่ายขึ้นเน้นการเสริมสร้างพฤติกรรมในการป้องกันโรคในครอบครัว การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงที่ก่อให้เกิดการแพร่ระบาด การปรับเปลี่ยนทัศนคติ การส่งเสริมการรับรู้ต่อโรคและเพิ่มการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติในการป้องกันโรคได้อย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำผลการศึกษาไปพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยเน้นเรื่องการให้ความรู้ การปรับเปลี่ยนทัศนคติ การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน และการลดการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย เพื่อให้การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างยั่งยืน

2.2 ควรศึกษาเชิงคุณภาพ ผ่านการสัมภาษณ์ความคิดเห็นและมุมมองของประชาชนเกี่ยวกับอุปสรรคในการปฏิบัติพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแนวทางในการลดอุปสรรค และส่งเสริมพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลป่าเมี่ยง อำเภอต๋อยสะแก จังหวัดเชียงใหม่ และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเสียสละเวลาในการให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- จารุวรรณ แหล่มไธสง. 2559. ปัจจัยทำนายพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจของผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในศูนย์เด็กเล็ก กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.
- ฐานิตา พึ่งฉิ่ง, และพรศิริ พันธสี. 2562. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดต่อในนักเรียนจำอาภาศ. แพทยสารทหารอากาศ 65(3): 27-36.
- ณัฐวรรณ คำแสน. 2564. ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ของประชาชนในเขตอำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี 4(1): 179-195.
- ดรัญชนก พันธุ์สุมา, และพงษ์สิทธิ์ บุญรักษา. 2564. ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในการป้องกันโควิด-19 ของประชาชนในตำบลปูลใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. ศรีนครินทร์เวชสาร 36(5): 597-604.

- ธีรภูมิ เอกะกุล. 2543. ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- นันธิตา กุณธรา, สุภาพร ตรงสกุล, วรรณรัตน์ ลาวัณ, และพิษณุรักษ์ กันทวิ. 2560. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย. วารสารเชียงรายเวชสาร 9(2): 91-103.
- บงกช โมระสกุล, และพรศิริ พันธสี. 2564. ความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซา และวิทยาลัยเซนต์หลุยส์. วารสารศูนย์อนามัยที่ 9 15(37): 179-195.
- ประเทือง ฉ่ำน้อย. 2559. การศึกษาระดับความรู้ การรับรู้ และพฤติกรรมการดำเนินงานควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุข กรณีศึกษา อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร. วารสารควบคุมโรค 42(2): 138-150.
- ปิยะนันท์ เรือนคำ, สุนธรา คงศีล, สุขุม เจียมตน, ยูวณัฐ สัตยสมบูรณ์ และเพ็ญพักตร์ อุทิศ. 2565. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชากรผู้ใหญ่ : กรณีศึกษา เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการสาธารณสุข 31(ฉบับเพิ่มเติม 2): 247-259.
- ผ่องศรี พูลทรัพย์, รัชนี ครองระวะ, ภิรมย์ ลีสุวรรณ, และบรรณทวรรณ หิรัญเคราะห์. 2558. การพัฒนาพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยการส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วมตามสภาพจริง รพ.สต.ท่าผา อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี. วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข 25(2): 209-218.
- พงษ์ศักดิ์ เสือมาก. 2554. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา 6(2): 150-160.
- ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันโรคอำเภอหาดดอยสะเก็ด. 2565. สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. แหล่งข้อมูล: <https://www.doisakethealth.com/web/index.php?r=covid%2Findex&hoscode=00533>.
ค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2565.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่. 2565. สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. แหล่งข้อมูล: https://www.chiangmaihealth.go.th/cmpho_web/coronavirus_situation.php.
ค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2565.
- สุภาภรณ์ วงธิ. 2564. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนครสวรรค์. พิษณุโลก.
- สุวัฒน์ศิริ แก่นทราย. 2558. การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคและพฤติกรรมการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับของประชาชนในตำบลหนองภัยศูนย์ อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู. น.113-121. ใน: การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “สร้างสรรค์และพัฒนา เพื่อก้าวหน้าสู่ประชาคมอาเซียน” ครั้งที่ 2. วิทยาลัยนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- อภิวดี อินทเจริญ, คันธมาทน์ กาญจนภูมิ, กัลยา ต้นสกุล, และสุวรรณา ปัตตะพัฒน์. 2564. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองคองหงส์ จังหวัดสงขลา. วารสารสภาการสาธารณสุขชุมชน 3(2): 19-30.

- อิสริย์ ปัญญาวรรณ, จิตถนอม สังขนันท์, และนงลักษณ์ อินตา. 2565. ทศนคติ ความตั้งใจ และพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด 19 ของพยาบาลในโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ . วารสารสาธารณสุขสุโขทัย 18(1): 1-15.
- Becker, M. H. 1974. The health belief model and personal health behavior. *Health education monographs*. 2: 324-473.
- Dirawan GD, Yahya M, and Taiyeb M. 2015. The Community Disease Prevention Behaviors in District Maros South Sulawesi Province. *Int Educ Stud*. 8(11): 104-112.
- Liu L, Liu YP, Wang J, An LW, and Jiao JM. 2016. Use of a knowledge-attitude-behaviour education program for Chinese adults undergoing maintenance haemodialysis: Randomized controlled trial. *J Int Med Res*. 44(3): 557-568.
- Pathman A, Aziah BD, Zahiruddin WM, Mohd NS, Sukeri S, Tenhku Zetty TJ, et al. 2018. Knowledge, attitudes, practices and health beliefs toward leptospirosis among urban and rural communities in Northeastern Malaysia. *Int J Environ Res Public Health*. 15(11): 2425.
- World Health Organization Thailand. Coronavirus Disease 2019. Available: https://www.who.int/docs/default-source/searo/thailand/update-28-covid-19-what-we-know---june2020---thai.pdf?sfvrsn=724d2ce3_0. Accessed Feb 14, 2022.